

CSRD og Dobbelt væsentlighedsanalyse

Tara Skadegaard Thorsen, Associate Manager, Rambøll

Indledning

I 2022 introducerede EU et nyt direktiv for bæredygtighedsrapportering, EU Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), til at erstatte det tidligere EU Non-Financial Reporting Directive (NFRD) fra 2014. Det nye rapporteringsdirektiv er mere krævende end det oprindelige, og inkluderer som et centralt element, et krav om at virksomheder udfører en *dobbelt væsentlighedsanalyse*.

En dobbelt væsentlighedsanalyse definerer, hvilke specifikke bæredygtighedsemner, virksomheder skal rapportere på – altså omfanget af bæredygtighedsrapporteringen.

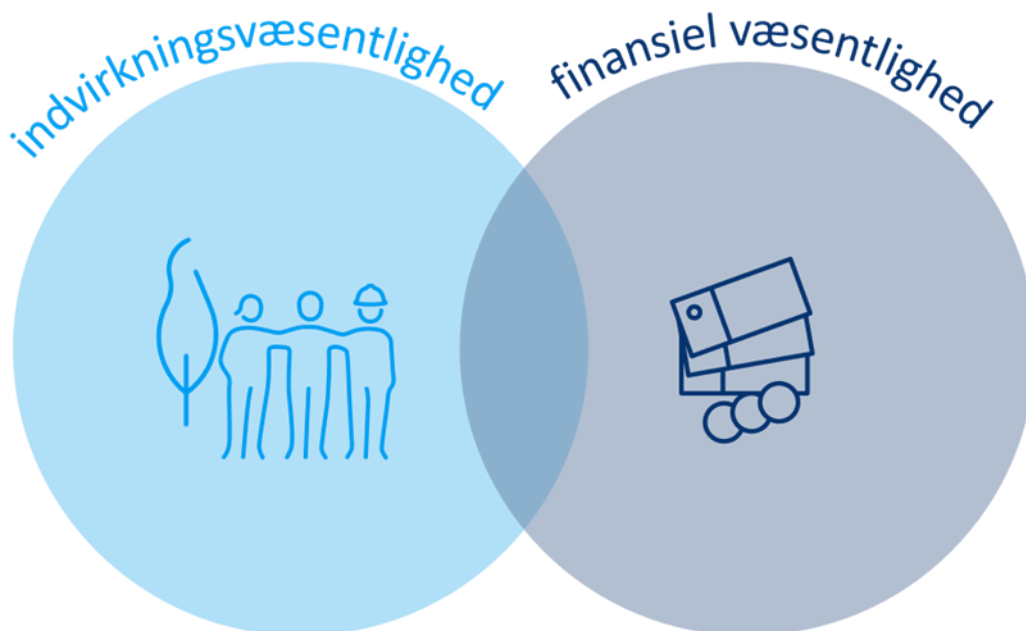
Dobbelt væsentlighedsanalysen er en vurdering af hvilke bæredygtighedsindvirkninger, og finansielle risici og muligheder knyttet til bæredygtighed, som virksomheder kan have. Afhængigt af hvor mange emner, der er væsentlige, skal virksomheder rapportere ud fra ESRS'erne – European Sustainability Reporting Standards, der er et annex til CSRD'et og indeholder specifikke oplysningskrav relateret til virksomheders bæredygtighedsindsats.

En dobbeltvæsentlighedsanalyse bør være informeret af *due diligence* som defineret i FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv (UNGPs) og OECDs retningslinjer for multinationale virksomheder. Det er både skrevet ind i CSRD'et – og en god idé for at undgå dobbeltarbejde på bæredygtighed.

Hvad er dobbelt væsentlighed?

Dobbelt væsentlighed består i at vurdere væsentligheden af bæredygtighedsemner både "udadrettet" – hvordan virksomheder kan indvirke på mennesker, miljø og governance (inkl. økonomisk bæredygtighed, der omfatter anti-korruption), og "indadrettet" – altså hvordan sociale, miljømæssige eller governance emner kan udgøre en væsentlig finansiell risiko eller mulighed for en virksomhed. Det kan kaldes henholdsvis indvirkningsvæsentlighed og finansiell væsentlighed.

Som et eksempel på indvirkningsvæsentlighed, kan en virksomheds arbejde med farlige kemikalier udgøre en risiko for væsentlige negative indvirkninger på et sundt og sikkert arbejdsmiljø for egne medarbejdere, og en

Et bæredygtighedsemne opfylder kriterierne for dobbelt væsentlighed, hvis det er væsentligt ud fra et indvirkningsperspektiv, fra et finansielt perspektiv eller fra begge disse perspektiver.

væsentlig miljømæssig indvirkning for grundvandet nær virksomhedens produktionsfaciliteter.

Virksomheder kan også have en væsentlig positiv indvirkning på bæredygtig udvikling, eksempelvis hvis en virksomhed udvikler stormflodssikring (og dermed bidrager positivt til klimatilpasning), eller leverer effektiv offentlig transport (som kan være en positiv indvirkning på retten til bevægelsesfrihed).

Finansiell væsentlighed derimod handler i stedet om finansielle *risici*, såsom omkostninger ved at skulle klimatilpasse sine lagerhaller, eller *muligheder*, som eksempel øget omsætning ved udvikling eller salg af medicin, der bidrager til retten til sundhed.

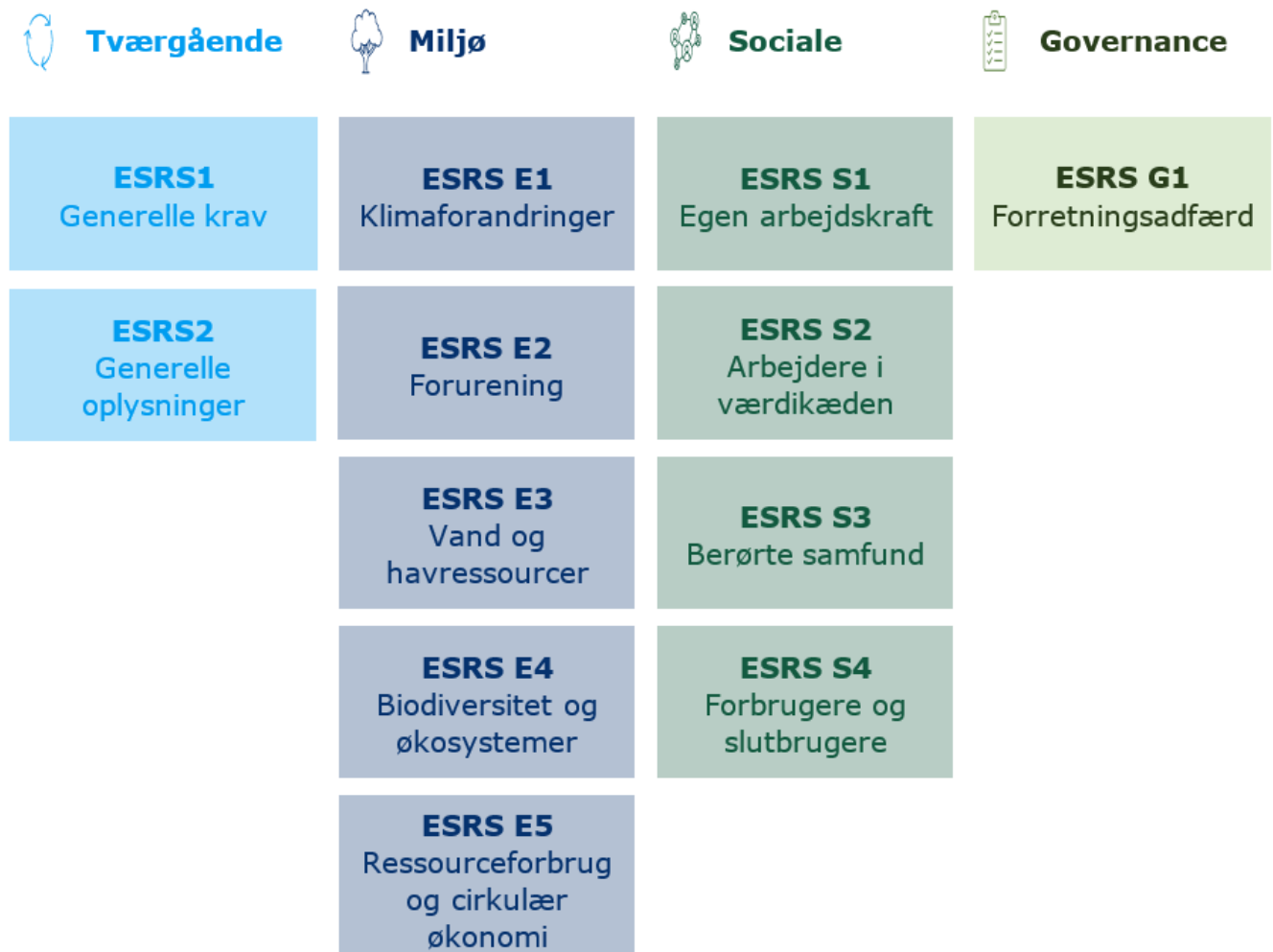
Hvordan rapporterer virksomheder om dobbelt væsentlighed?

I det nye CSRD er der et krav om at alle virksomheder rapporterer generelt om deres bæredygtighedsledelse og -processer (ESRS 2), og at man dertil kan rapportere på alt fra 0 og 10 yderligere overordnede bæredygtighedsemner (ESRS 3-12) fordelt på tværs af E, S & G (Environment, Social, Governance) afhængigt af, hvor man har

identificeret væsentlige indvirkninger i sin dobbelt væsentlighedsanalyse. Det betyder i praksis, at virksomheder kan ende med at skulle rapportere på alt imellem knap 250 og 1100 datapunkter, der er indeholdt i CSRD'et (kvalitative og kvantitative informationer). Det afhænger af, hvor mange væsentlige indvirkninger, risici og muligheder, virksomheden har identificeret. De emner man skal rapportere på, er nemlig 'mandatory if material' - altså obligatoriske at rapportere på, *hvis* man som virksomhed har identificeret, at man har væsentlige indvirkninger, risici eller muligheder.

Dertil er CSRD'et et rapporteringskrav – altså er virksomheder ikke bundet til at levere høj kvalitet af information, eller samle den information CSRD'et kræver – men de skal være gennemsigtige om, hvad de gør, og ikke gør.

Derudover skal en væsentlighedsvurdering foretages på de oplysningskrav, der hører under de overordnede emner, som en virksomhed kan rapportere på, og virksomheder kan slutteligt udelade information fra rapportering, hvis de ikke vurderer, at et bestemt datapunkt er væsentligt for dem at rapportere på.

Det kan virke en smule utydeligt, hvilke konkrete krav, der er til virksomhedens rapportering. Virksomheder udfører selv deres dobbelt væsentlighedsanalyse, der afgør omfanget af rapporteringen, mens rapporteringen om væsentlige emner stadig er beskrevet obligatorisk. I grunden er det ikke så kompliceret som det kan fremstå.

Samtidig med at holde rapporteringskravet grundigt og omfangsrigt, tillader CSR'D'et en del fleksibilitet for virksomheder, til at sikre at rapporteringen kan tilpasse sig og bevare relevans ud fra virksomhedens egen kontekst og bæredygtighedsfokus. Flexibiliteten i CSR'D'et og dobbelt væsentlighedskravet baserer sig på en grundsætning fra UNGPs: 'Know-and-show' paradigmet. Det kræver, at virksomheder offentligt skal kommunikere om hvilke væsentlige indvirkninger de har på bæredygtig udvikling, og hvordan de håndterer disse. I bund og grund – kend (know) dine indvirkninger, og vis (show) hvordan du håndterer dem.

Kernen af kravet til dobbelt væsentlighedsanalysen ligger i, at virksomheder skal identificere de væsentlige indvirkninger de kan have på mennesker, miljø og governance, og rapportere om, hvordan de forebygger eller afbøder deres indvirkninger, og giver adgang til genoprejsning, skulle en indvirkning blive aktualiseret. På nogle emner for bæredygtighed introducerer CSR'D'et derudover forudbestemte specifikke oplysninger, de ønsker virksomheder rapporterer på. For eksempel bedes virksomheder rapportere information om deres konkrete CO² udledninger i scope 1, 2, og 3, hvis de har identificeret væsentlige indvirkninger på klimaet.

Ligesom den overordnede idé for bæredygtighedsrapportering er inspireret af UNGPs & OECDs retningslinjer, er de detaljerede rapporteringskrav i CSR'D'et også bygget op omkring det eksisterende internationale rammeværk for bæredygtighedsledelse, der er defineret i UNGPs & OECDs retningslinjer.

CSR'D'et fremhæver at dobbelt væsentlighed skal være informeret af due diligence som defineret i UNGPs & OECD. Hertil beder CSR'D'et om konkret information om virksomheders bæredygtighedspolitik, og alle elementerne af due diligence kravet: Hvordan virksomheden har identificeret indvirkninger; på hvilke emner; hvordan den forebygger eller afbøder identificerede indvirkninger; hvordan den engagerer og kommunikerer med interessenter om relevante indvirkninger; samt hvordan den måler effekten af dens handlinger gennem kvalitative og kvantitative indikatorer. Herudover er der oplysningskrav om, hvorvidt virksomheden har haft aktuelle væsentlige indvirkninger i løbet af året, og hvordan den har sikret adgang til genoprejsning, hvor relevant. Disse informationer reflekterer de specifikke krav fra UNGPs & OECDs retningslinjer om *politik, due diligence og adgang til genoprejsning*.

Med UNGPs & OECDs retningslinjer som det gennemgående referencepunkt for dobbelt væsentlighedsanalysen og tilhørende rapportering i CSR'D'et, sikrer EU at bæredygtighedsrapportering stemmer overens med, hvordan

vi internationalt har defineret, at bæredygtig virksomhedsadfærd skal udføres og dokumenteres.

Det betyder også, at dobbelt væsentlighedsanalysen, og de dertilhørende rapporteringskrav, reflekterer krav om *politik, due diligence, og adgang til genoprejsning* som defineret ved UNGPs & OECDs retningslinjer. CSR'D'et beder virksomheder være gennemsigtige om, hvordan de arbejder med bæredygtighed, som det er defineret i UNGPs & OECDs retningslinjer – både med rapportering om virksomheders politikker for bæredygtighed, deres identificerede indvirkninger, hvordan de forebygger eller afbøder dem, om de kommunikerer med interessenter (stakeholders) om indvirkningerne, og hvorvidt de måler effekten af deres handlinger.

Due diligence og dobbelt væsentlighed – hvordan hænger det sammen?

CSR'D'et beskriver, at dobbelt væsentlighedsanalysen, som virksomheder skal rapportere resultatet af, skal være informeret af *due diligence*, som det er defineret i UNGPs & OECDs retningslinjer. Due diligence i UNGPs & OECDs retningslinjer kan oversættes til den proces for nødvendig omhu, som virksomheder – som minimum – skal have på plads for at kunne kalde sig bæredygtige. Due Diligence kræver, at virksomheder identificerer og håndterer risici for indvirkninger på samfundet som de kan forårsage, bidrage til eller som de er forbundet til, og dokumenterer, hvordan de håndterer sådanne risici.

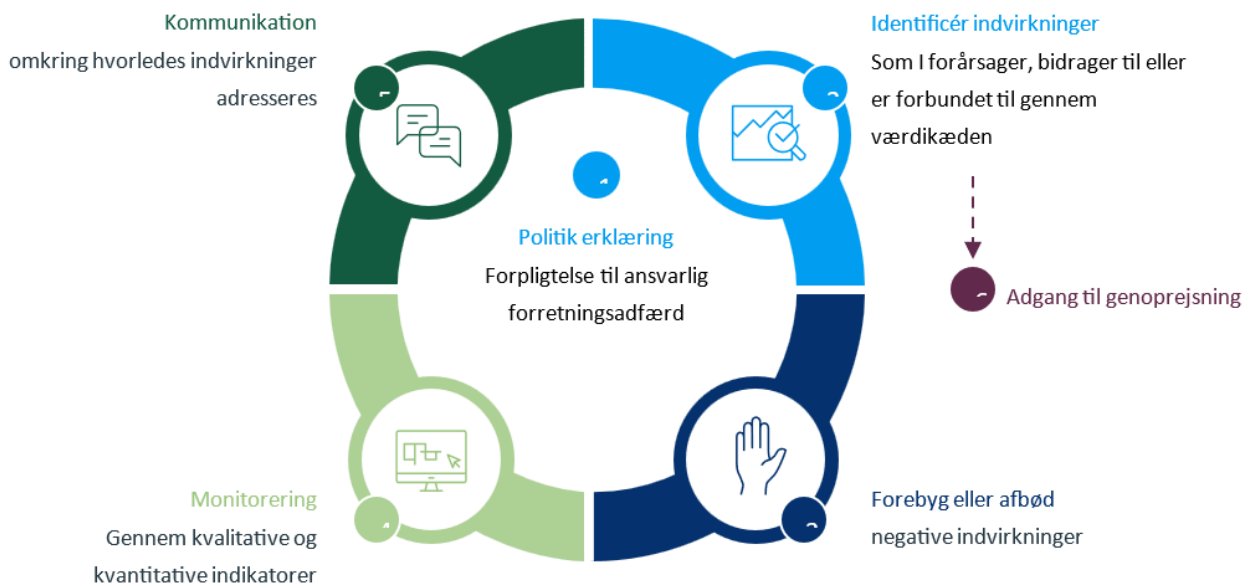
Dobbelt væsentlighedsanalysen er funderet i due diligence. Det betyder, at en virksomhed, der har etableret deres due diligence processer efter UNGPs & OECDs retningslinjer, har informationsgrundlaget til at udføre en dobbeltvæsentlighedsanalyse.

Der er således et signifikant overlap mellem due diligence og dobbelt væsentlighedsanalysens krav. Dobbelt væsentlighedsanalysen udgør på sin vis et årligt *'executive summary'* af virksomheders due diligence arbejde. Mens man i due diligence identificerer både væsentlige og ikke-væsentlige indvirkninger, man kan forårsage, bidrage til eller som man er forbundet til gennem sin værdikæde, på alle menneskerettighederne, miljøet og økonomisk bæredygtighed, opsummerer man i en dobbelt væsentlighedsanalyse de *væsentlige* indvirkninger, der ifølge UNGPs & OECDs retningslinjer skal kommunikeres om offentligt.

I CSR'D'et er det fremhævet, at virksomheder i en dobbelt væsentlighedsanalyse kan prioritere emner ud fra deres væsentlighed. I praksis betyder det, at hvis en virksomhed identificerer flere indvirkninger, end den evner at adressere med de ressourcer, den har tilgængelige, kan den vælge at prioritere de emner den vil adressere først ud fra en væsentlighedsvurdering. Nogle virksomheder udfører dette i matricer, f.eks. på en skala fra et til fem, mens andre virksomheder ikke vælger at prioritere yderligere end mellem væsentlig/ikke-væsentlige indvirkninger; hvis de har vurderet, at de kan adressere alle de emner, de har identificeret.

Due diligence-processen

Henviser til identifikationen, dokumentationen og efterfølgende håndteringen af en virksomheds indvirkninger med det formål at sikre overholdelse af rapporteringskravene.

CSRD-rapportering indeholder de samme 6 punkter

- 2 Identifikation af indvirkninger igennem DMA
- 1 Politikker for ansvarlig virksomhedsadfærd
- 3 Handlinger til at stoppe, forebygge og mindske negative indvirkninger
- 4 Monitorering af aktiviteter og resultater
- 6 Adgang til genoprejsning og samarbejde
- 5 Kommunikation og rapportering

Dette følger også logikken fra UNGPs princip 24, der tillader, at virksomheden undtagelsesvist adresserer de indvirkninger først, som er væsentlige eller som ikke kan genoprejses, hvis handlinger udskydes.

Indtil videre er mange virksomheder gået i gang med at udføre en dobbelt væsentlighedsanalyse, uden først at have implementeret deres processer for bæredygtigheds

due diligence. Det er hverken i overensstemmelse med CSRD'ets tekst eller anbefalelsesværdigt. Det vil typisk lede til en del dobbeltarbejde for virksomhederne senere hen. Man skyder så at sige due diligenceopgaven foran sig, men uden besparelsen, og med risiko for metodekonflikter, der kan betyde, at rapporteringen bliver inkongruent, når først virksomheden får indhentet det tabte på due diligence siden.

Hvad er omfanget af rapportering?

Nogle af de metodiske dilemmaer, virksomheden typisk kan møde, hvis den forbereder rapportering i "omvendt" rækkefølge, og altså udfører dobbelt væsentlighedsanalysen uden at basere den i virksomhedens due diligence processer, gælder særligt omfanget af rapportering. Både i forhold til omfanget af rapportering om indvirkninger i værdikæden og om bæredygtighedsemner, virksomheden forholder sig til.

Hvad betyder det at være forbundet til, bidrage til og forårsage bæredygtighedsindvirkninger, og hvordan kan det have betydning for omfanget af rapportering?

Ifølge den internationale ledelsesstandard, UNGPs & OECDs retningslinjer, kan en virksomhed være relateret til indvirkninger på bæredygtighed på tre måder. Virksomheder kan *forårsage*, *bidrage til*, eller *være forbundet til* bæredygtighedsindvirkninger. Når en virksomhed forårsager en negativ indvirkning, leder virksomhedens handlinger eller unladelser til indvirkningen. Når virk-

somheden bidrager til en indvirkning, er det virksomhedens og en anden aktørs handlinger eller undladelser der samlet leder til en negativ indvirkning. Til slut kan man være forbundet til en indvirkning igennem sin værdikæde – det betyder, at en negativ indvirkning ikke kommer af ens egne handlinger eller undladelser, men i stedet opstår et sted i værdikæden.

CSRD'et beskriver ikke forskellen mellem at forårsage, bidrage til eller at være forbundet til indvirkninger. Det er til gengæld et centralt element i due diligence, da man håndterer risici for indvirkninger forskelligt, afhængigt af hvordan man er i relation til dem. For mange virksomheder der starter med dobbelt væsentlighedsvurderingen uden først at lave due diligence, vil indvirkninger man forårsager, bidrager til eller er forbundet til typisk blive blandet sammen. Det betyder, at virksomheden identificerer mange indvirkninger, som ikke nødvendigvis er de mest relevante for virksomheden, og som virksomheden ikke efterfølgende kan håndtere på en måde der stemmer overens med rapporteringskravene i ESRS'erne, der tenderer til at reflektere oplysningskrav, som efter UNGPs & OECDs retningslinjer kun er relevante for indvirkninger, som virksomheden kan forårsage eller bidrage til.

Så længe en virksomhed er gennemsigtig om omfanget for sin rapportering, samt følger definitionerne fra UNGPs

& OECDs retningslinjer, kan arbejdet forsimples en del, og samtidig gøre rapporteringen mere informerende for læseren.

Er bæredygtighedsemnerne der er fremhævet i CSRD'et tilstrækkelige for rapportering?

CSRD'et fremhæver gennem ESRS'erne en del bæredygtighedsemner på tværs af E, S, & G. På trods af dette reflekterer emnerne faktisk kun en delmængde af de menneskerettigheder, miljøområder og økonomiske områder, som virksomheder efter UNGPs & OECDs retningslinjer har ansvar for at håndtere indvirkninger på. Det er derudover skrevet ind i ESRS'erne, at virksomheder bør rapportere på alle emner de har vurderet som væsentlige, og at de emner kan være andre, end dem der fremhæves i ESRS'erne.

ESRS'erne er blot udtryk for de emner, som EU har kunnet nå til enighed om at prædefinere bestemte karakteristika for. Det vil sige, at en dobbelt væsentlighedsanalyse op imod de emner og datapunkter, som er beskrevet ved ESRS'erne, omend omfattende, ikke er tilstrækkelig til at udgøre bæredygtigheds due diligence, og dermed heller ikke som grundlag for rapporteringen.

